

Avda. Drassanes, 3
08001 BARCELONA
Tl - 93 481 73 98
www.pangea.org/acpeap

VALORACIÓ DEL PLA DIRECTOR DE L'EDUCACIÓ ESPECIAL A CATALUNYA

La Junta de l'Associació Catalana de Professionals d' Equips d'Assessorament Psicopedagògic, un cop recollides dels professionals del nostre col·lectiu algunes reflexions sobre el Pla Director de l'Educació Especial de Catalunya presentat a l'opinió pública pel Departament d'Ensenyament, fem les següents consideracions i valoració del document:

Considerem que el plantejament dels principis teòrics així com del conjunt d'objectius d'aquest Pla Director són molt positius perquè:

- estableixen les bases conceptuals i les línies d'actuació de futur que ens poden portar a assolir nivells més alts de normalització i comprensivitat dins del sistema educatiu, a partir dels principis que defineixen el concepte d'escola inclusiva.
- en aquest Pla Director, el Departament d'Ensenyament mostra un posicionament clarament progressiu socialment davant les polítiques conservadores i segregadores del govern de l'estat en matèria d'educació (LOCE).
- s'aposta per un model d'escola inclusiva seguint un procés progressiu d'ajustaments normatius, de recursos i de pràctiques educatives. Creiem que aquests elements són del tot imprescindibles per arribar a aquest model d'escola, però que també és del tot necessari acompanyar aquest procés d'un canvi *en la cultura educativa* que faci possible la inclusió, sobre tot a l'educació secundària, a partir d'una formació adequada adreçada al professorat i de la provisió a curt termini dels suports materials i humans específics que es necessitin.
- es planteja la necessitat d'una planificació conjunta de l'Educació Especial, comptant tant amb els centres públics com els privats concertats, de la qual cosa es dedueix que hi ha la voluntat de que s'apliquin criteris comuns de planificació i de recursos.

- es dóna una rellevància clara a les famílies, i en el seu cas al propi alumne/a, pel que fa al grau d'implicació en el procés educatiu i en la presa de decisions sobre els processos d'avaluació, PEI i itineraris escolars..., la qual cosa considerem que potencia la funció educadora parental, la col·laboració escola i família, així com la participació directa dels propis afectats, elements molt necessaris i imprescindibles per arribar amb èxit als objectius educatius que es proposin.

Amb la consideració de que aquest és un document inicial de treball a partir del qual s'han de desenvolupar les normatives i totes les concrecions que facin possible la seva aplicació, volem esmentar alguns aspectes que hem trobat a faltar o bé que creiem que cal clarificar per a una major comprensió. A continuació els passem a comentar:

- considerem que el desenvolupament i aplicació d'aquest Pla no s'hauria de dur a la pràctica fins que no s'arribi a un ampli consens a partir de les consultes i aportacions dels diferents col·lectius i institucions de la comunitat educativa.
- en el document es fa referència a la concordança de les finalitats en l'atenció als alumnes des dels diferents àmbits d'intervenció. Per a que això sigui possible, creiem que cal consensuar polítiques i filosofies en relació a l'atenció a la infància i l'adolescència des dels diferents Departaments de l'Administració, les quals permetin als serveis corresponents compartir una concepció inclusiva de l'educació i fer-la viable amb els recursos adequats i suficients.
- pensem que aquest és un projecte ambiciós que en la pràctica ha d'implicar unes despeses del sistema educatiu que, molt probablement, aniran més enllà de les actuals. Per tant, és imprescindible que vagi acompanyat d'un pressupost que permeti el seu desenvolupament i aplicació, amb la normativa corresponent i en els terminis previstos.
- el discurs general del Pla es centra en l'alumne, la seva discapacitat i els recursos específics que caldrà proveir per atendre les necessitats educatives derivades del dèficit. Si bé és molt important la provisió dels recursos, també és fonamental, en un plantejament inclusiu, la qualitat de la resposta que se'ls hi doni des dels diferents contextos educatius ordinaris, per tal d'oferir una atenció integral, tant educativa com personal i social. Per això, a més de disposar dels serveis educatius específics, cal que també hi hagi recursos d'assessorament i suport psicopedagògic a l'acció educativa, de formació del professorat, d'organització del currículum, de coordinació intra i intercentres..., que permetin al conjunt de la institució escolar donar l'atenció adequada a l'alumnat amb discapacitat. La funció educativa no pot recaure només en el mestre tutor o en el mestre d'EE. Per a que sigui real ha de comptar amb la participació de tots els membres de la comunitat educativa i això implica una cultura i unes actuacions que en moltes ocasions han de revertir en el funcionament general del centre.
- la funció dels EAP en el Pla queda restringida, fonamentalment, a l'avaluació de la discapacitat i de les NEE de l'alumne, i a la col·laboració en el desenvolupament del PEI. Cal no oblidar, però, que els EAP

sempre hem desenvolupat funcions d'assessorament en relació a l'atenció educativa dels alumnes amb necessitats educatives especials però també al conjunt de l'alumnat dels centres. En aquest sentit, i en relació al que dèiem en el punt anterior, creiem que el nostre servei pot seguir aportant als centres, des d'una vessant institucional, elements de reflexió, criteris psicopedagògics i accions que afavoreixin el desenvolupament de l'escola inclusiva.

- creiem que és necessari establir criteris de planificació dels recursos i de l'aplicació de models a cada zona segons la seves necessitats. Considerem que els EAP disposem d'un coneixement molt proper de les necessitats educatives de l'alumnat amb discapacitats i dels recursos del sector que poden ajudar a concretar aquests criteris de planificació.
- en la definició de funcions dels professionals dels centres d'Educació Especial també s'inclouen tasques de suport al professorat del centres ordinari, donant-se una coincidència de funcions amb els EAP. Si bé pensem que es pot i cal fer aquest treball de manera complementària, pel benefici que pot comportar l'especificitat del coneixement i la pràctica d'aquests professionals, es fa necessari definir i acordar al màxim possible quines seran les competències i responsabilitats de cada servei.
- una escola inclusiva ha de tenir recursos inclusius que permetin donar atenció a tots els alumnes. Amb aquest principi, cal comptar, dins del sistema educatiu, amb professionals que ajudin a donar tota l'atenció necessària a l'alumnat amb trastorns emocionals greus, de difícil contenció en els centres educatius si no disposen de l'atenció especialitzada necessària: psicòlegs clínics, educadors... i no dependre exclusivament dels recursos existents en l'àmbit de la xarxa sanitària de salut mental, que són, ara per ara, clarament insuficients.
- es fa necessari que hi hagi una proposta clara de procediments i documents que facilitin el procés d'escolarització i d'atenció educativa d'aquests alumnes de manera àgil i sense duplicitats. En aquest sentit, és imprescindible clarificar la validesa, continuïtat i vinculació dels documents existents fins ara (dictàmens d'escolarització, ACI, Modificacions de Currículum, etc.) en els processos d'avaluació i d'elaboració del PEI. Cal que els documents siguin fonamentalment elements d'orientació i d'ajut a la tasca educativa, reduint al màxim imprescindible els requisits de tràmit administratiu. Només d'aquesta manera, els serveis que hi treballem entorn a l'alumnat amb discapacitats podrem ser realment dispositius de suport per als centres, al professorat i a les famílies en la seva tasca educativa, funció bàsica per a la que vàrem ser creats.

La Junta de l'ACPEAP
Barcelona, 10 de setembre de 2003